Часопис
Савеза за церебралну и дечију парализу Србије
Број 71-72 зима 2016 године

САДРЖАЈ

Садржај

УВОДНИК 3

-ПРОГЛАС 4

-ЦЕНТРАЛНА МАНИФЕСТАЦИЈА У ПРИБОЈУ 5

-ТРИБИНА ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ 3. ДЕЦЕМБРА 8

-САОПШТЕЊЕ ИЛИ РЕЧ, ДВЕ 9

-ВЕСТИ ИЗ ВАЉЕВСКОГ ДРУШТВА ЗА ЦЕРЕБРАЛНУ ПАРАЛИЗУ 10

-ДРУШТВО ЗА ЦЕРЕБРАЛНУ И ДЕЧИЈУ ПАРАЛИЗУ БАЈИНА БАШТА НА НОВОЈ АДРЕСИ 12

-ИНТЕРВЈУ СА ДОКТОРКОМ СТОМАТОЛОГИЈЕ ДАРИЈОМ ВУЈОВИЋ 14

-ИНТЕРВЈУ СА ПРЕДСТАВНИЦОМ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ НОВИ БЕОГРАД, МИЛКОМ МИЛОВАНОВИЋ -МИНИЋ У ВЕЗИ ПИТАЊА КОЈА СЕ ТИЧУ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ 16

-УСТАТИ ИЛИ ОДУСТАТИ 18

-ОСТВАРЕНИ САН 22

УВОДНИК

Срећни смо што је **ПреОКРЕТ** опет пред нама.

Решени смо да истрајемо.

Ево преносимо Вам дешавања поводом два важна догађаја - обележавање Недеље солидарности са особама са церебралном и дечијом парализом и обележавање Међународног дана особа са инвалидитетом - 3 децембра.

Ћутање ничему не води, тако да нам је ово прилика да изнесемо своја мишљења и

На тај начин крчимо себи пут ка достојанственом животу.

Активизам у духу празничног расположења је присутан свуда око нас.

Нико нас не може поколебати.

Овог пута посветили што мало више места поезији.

Верујемо да поетски дух надограђује и оснажује човека,

А пре свега отвара му поља маштања.

Готово после четири деценије маштања и делања у свету поезије, наш Милан је

Остварио свој животни сан.

Да, ако нешто желиш у животу никад није касно.

И заиста је тако.

Негде у свима нама сигурно чучи нека потиснута енергија, неки скривени талент...

Ајмо да у Новој Години се потрудимо да активирамо своју енергију, да откријемо и искористимо свој таленат и успех неће изостати верујте.

Пуно здравља, љубави, среће, успеха и радосних тренутака уз испуњење важних жеља у 2017. години, жели Вам Ваша уредница Светлана Јанковић Бељански

ПРОГЛАС

ПОВОДОМ НЕДЕЉЕ СОЛИДАРНОСТИ СА ОСОБАМА СА ЦЕРЕБРАЛНОМ И ДЕЧИЈОМ ПАРАЛИЗОМ СРБИЈЕ

Савез за церебралну и дечију парализу Србије је социјално - хуманитарна организација која окупља особе са инвалидитетом,а пре свега особе са последицама церебралне и дечије парализе. Делује кроз мрежу од 56 локалних организација на територији Републике Србије.

Савез за церебралну и дечију парализу Србије координира радом својих Друштава и реализује низ активности које се заснивају на мултидисциплинарном и мултиресорном приступу, уз пуно уважавање начела равноправности, недискриминације, поштовања и афирмације људских права особа са инвалидитетом, уз слоган „Ништа о нама без нас“ .

Један од основних задатака Савеза за церебралну и дечију парализу Србије је борба за побољшање квалитета живота особа са церебралном и дечијом парализом и повећање њихове социјалне партиципације. Усмерени смо ка пружању што обухватније подршке особама са церебралном и дечијом парализом: саветодавне, стручно - едукативне, психо-социјалне, правне и све друге видове подршке. Савез за церебралну и дечију парализу Србије и локална Друштва активно учествују на побољшању целокупне Законске регулативе која се односи на проблематику особа са инвалидитетом.

Значајно је да у оквиру својих активности Савез за церебралну и дечију парализу Србије сваке године током октобра обележава Недељу солидарности. Током овог месеца Савез за церебралну и дечију парализу Србије, као и све организације - чланице Савеза, широм Србије организују разноврсне програме и манифестације са циљем подстицања друштвене укључености и веће уочљивости особа са церебралном и дечијом парализом у заједници.

Ове године Централна манифестација у оквиру Недеље солидарности са особама са церебралном и дечијом парализом се обележава 20. пут 28. октобра 2016. године.

Имајући у виду тежњу ка усаглашавању наше земље са европским стандардима, желимо да истакнемо важност мултисекторског приступа појму инвалидитета у правцу стварања услова за равноправно и пуно учешће особа са инвалидитетом кроз инклузивно образовање, запошљавање, социјалну политику, стварање окружења без баријера, као и услуга које ће моћи да задовоље потребе сваке особе.

Мисија Савеза за церебралну и дечију парализу Србије је да олакша, омогући и унапреди укључивање својих чланова у свакодневне токове живота као равноправних чланова друштва, тако што ће допринети оснаживању појединаца, њихових породица, удружења, али и развијању сензибилисаности целокупног друштва и подстицању друштвеног активизма и солидарности у овој области. На овај начин се, такође, омогућује и општи друштвени и економски напредак. Визија Савеза је друштво једнаких могућности за све, тако да се и ова Недеља солидарности обележава у духу равноправности, једнакости и солидарности.

Савез за церебралну и дечију парализу Србије

ЦЕНТРАЛНА МАНИФЕСТАЦИЈА У ПРИБОЈУ

У Прибоју је 27. и 28.10. 2016., поводом обележавања јубилеја 15 година рада Друштва за церебралну и дечију парализу Прибој и 19 година обележавања Недеље солидарности, организован програм обележавања Централне манифестације Недеље солидарности са особама са церебралном и дечијом парализом. Програм је организован у трајању од два дана, из више сегмената који су обухватили, спортско рекреативне садржаје, дружење и званични део који је објединио едукативну и информативну компоненту.

Хронолошки Програм је обухватио следеће активности:

*Организацију манифестације „Лимски спуст“- рафтинг особа са инвалидитетом у дужини од 4км на релацији Прибој-Увац. Рафтинг су извели чланови Рафтинг клуба ЕКО ЛИМ из Прибоја, као посебан вид социјализације особа са инвалидитетом кроз њихово учешће и у екстремним спортовима као што је рафтинг.

*Презентацију примера добре праксе и сарадње између локалне самоуправе и Друштва за церебралну и дечију парализу Прибој - где се присутнима обратио заменик председника општине Прибој – Саша Василић

*Приказивање документарног филма „Победници живота – Друштво за церебралну и дечију парализу Прибој“ поводом 15.година јубилеја – где је аутор филма и модератор скупа Горан Рековић.

*Трибину „Лиценцирање социјалних услуга за потребе услуга особа са инвалидитетом“ – Светлана Главинић из Друштва Ивањица.

*Трибину „Подршка услугама социјалне заштите особа са инвалидитетом на локалном нивоу“ – Миланка Јевтовић-Вукојичић, народна посланица у Скупштини Србије

*Трибину „Стратегија за унапређење положаја особа са инвалидитетом“– Небојша Миловић – Министарство за рад, запошљавање, борачку и социјалну политику Републике Србије.

*Дискусију са предлозима и закључцима скупа о „Стратегији за унапређење положаја особа са инвалидитетом“ и

*Посету просторијама Друштва за церебралну и дечију парализу Прибој.

Манифестацији је присуствовало 114 особа, од чега представници 32 удружења из редова чланства Савеза, представници Савеза за церебралну и дечију парализу Србије, представник Министарства за за рад, запошљавање, борачку и социјалну политику Небојша Миловић, народна посланица у Скупштини Србије Миланка Јевтовић-Вукојичић, представници локалне самоуправе, Центра за социјални рад, удружења из Прибоја, школа, невладиног сектора и медија. Организацију скупа су у припреми и изведби активности помогли бројни волонтери са подручја Прибоја и околине.

Према утисцима учесника Недеље солидарности, манифестација је испунила сва очекивања у едукативном и информативном смислу са темама које су биле актуелне и корисне за све учеснике.

Славиша Шушањ

АКТИВНОСТИ САВЕЗА

Фото галерија са Централне манифестације поводом Недеље солидарности са особама са церебралном и дечијом парализом у Прибоју

Трибина поводом Међународног дана особа са инвалидитетом 3. децембра

Поводом Међународног дана особа са инвалидитетом, у понедељак, 5. децембра 2016. године, у хотелу Бристол је реализована трибина под називом "Унапређење квалитета живота особа са инвалидитетом и њихових породица кроз анализу важних докумената којима се регулише њихов положај". Повод одржавања трибине са овом темом је десетогодишњица доношења Конвенције Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом и Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом, као и доношење нове Стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом (2016.-2020. године). Трибина је била посвећена обележавању ових јубилеја са посебним освртом на постигнуте резултате у последњих десет година, као и на смернице које су у будућности важне за положај особа са инвалидитетом. Излагачи на трибини су били: Татјана Пријић, представник Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и др Дамјан Татић, члан Комитета УН за права особа са инвалидитетом.

Презентовани су важни документи и пажња је посвећена дискусији у вези њих, тј. истраживању могућности како документи могу да пронађу свакодневну примену у животу особа са инвалидитетом и омогуће лакше превазилажење различитих баријера, као и унапређење квалитета њихових живота.

Присутни су били представници наших организација које окупљају особе са церебралном и дечијом прализом: из Београда, Новог Сада, Крагујевца, Ниша, Суботице, Сремске Митровице, Краљева, Велике Плане, Смедерева и других градова широм Србије. Показали су заинтересиваност, били веома активни у постављању питања и дискусији у вези примене акционих планова у локалним самоуправама, улоге цивилног сектора у креирању политика, закона и докумената. Отворено је и питање миграције особа са инвалидитетом у иностранство.

Сусрет је завршен констатацијом предавача да се напредак уочава по питању положаја особа са инвалидитетом у Србији, али да је неопходно истрајно, упорно ангажовање свих грађана и институција свакодневно у различитим областима и аспектима живљења: приступачности, запошљавању, образовању, медијима, култури и то у правцу развијања свести, сензибилисаности, остваривања законом загарантованих права, спречавања дискриминације и повећања уочљивости тешкоћа с којим се сусрећу особе са инвалидитетом. Савез за церебралну и дечију парализу Србије

Саопштење или реч, две...

3 (трећи) децембар је Међународни дан особа са инвалидитетом.
Обично се на тај дан очекује да се чује глас особа са инвалидитетом.
Мени је то дан као и сваки други...
Особе са инвалидитетом живе у нашој заједници 365 дана у години. Свих тих дана они се суочавају са бројним недаћама почев од проблема приступачности свог примарног окружења, где немају могућности да слободно изађу из свог дома и оду да купе хлеб, удахну свеж ваздух....
Финансијска криза погађа нас све, али чини ми се ове особе још више.
Њихови трошкови живота усред неприлагођеног окружења и системске неуређености друштвене заједнице, пада свих моралних друштвених вредности су далеко већи од трошкова живота једног просечног грађанина наше земље.
Да ли неко о томе размишља, још неки дан осим 3. децембра?
Животни пут ка успеху и остварењу једне особе, па и особе са инвалидитетом је трновит. Нисмо сви рођени, како то обично кажу под срећном звездом, али свима нам је дата једна духовна и морална обавеза да живимо – растемо, развијамо се и стварамо плодове - било да су то наши потомци или неки производи које остављамо заједници..
Свима је познат Новак Ђоковић !
А можда вам је познат и Златко Кеслер - врхунски спортиста – особа са инвалидитетом - освајач бројних медеља у стоном тенису ?
Шта мислите колико су и један и други морали да уложе у свој живот да би постигли врхунске резултате ?
Поставите себи понекад ова питања....
Мало бољи познаваоци света спорта, знају да су ови спортисти своје прве трениниге, своја учешћа на такмичењима, па чак и олимпијадама, финансирали сами. Колико су рада, одрицања, дисциплинованих третмана морали да прођу. Успех је морао да дође.
Овај дан ме је асоцирао да се упитам: Да ли смо ми заиста свесни своје друштвене улоге у животу?
Какав је смисао живота и друштвена улога особе (са инвалидитетом) која свој живот проведе у четири зида, без обзира на новчана средства којима располаже? Да ли је њен живот испуњен? Да ли та особа размишља о томе шта иза себе оставља. “Име на надгробном споменику или још нешто друго?” питам се.
Да ли има смисла тихо чекање смрти, док живот пролази поред нас?
Конкретан одговор је тежак, као и само бреме живота.
Одговорност за одговоре на ова питања лежи дубоко у сваком човеку на одређени начин.
Друштвена заједница је одговорна за стварање једнаких могућности за укљученост и равноправност свих људи у животне токове у истој тој заједници.
А ко заправо чини ту друштвену заједницу ?
ПА СВИ МИ.
Сваки појединац је део једне целине и чим се једна од карика прекине, последице осећамо сви кад-тад. Човек је биолошки, природно и морално део једне заједнице у којој неминовно постоји борба за опстанак. Својим интелектом који га чини савршеним у природном окружењу треба кроз своју животну борбу да докаже сврху и смисао опстанка. Мисаоно надахнуће човекове борбе чини га узвишенијим и достојанственијим. Његови успеси су вредни и чине читаву заједницу вреднијом. Што је више успеха, то је друштво развијеније.
Данас смо у овом свету кризе, постали незаинтересовани, неосетљиви, немарни, немоћни, поражени...
Драги моји пријатељи, драги моји грађани који се суочавате са инвалидношћу или не, пробудите се, осврните се око себе, удружујте се, почните да рушите свет таме....
Живот је велика борба. Верујте да иза сваког успеха стоји један трновит пут!
Треба живети пуним плућима, да нам сласт победе и успеха улепшава сваки нови дан.
Пробудите се, јер живот вреди. Имајте поверења у себе и у друге.

Светлана Јанковић Бељански,

Вести из ваљевског Друштва за церебралну парализу

Од 2009. године у сарадњи са локалном самоуправом Друштво за церебралну парализу организује услугу „Клуб особа са инвалидитетом“ као кључну меру подршке социјалном укључивању особа са инвалидитетом и смањењу предрасуда према инвалидитету. Од почетка до данас Клуб је оспособио кориснике да се запосле, допринео јачању њихових психо-физичких способности и промовисао културу толеранције и недискриминације у заједници у Ваљеву.

Током година Клуб особа са инвалидитетом је стекао пријатеље и сараднике који су допринели обогаћивању активности Клуба и побољшању квалитета услуге. Последње четири године наше Друштво за церебралну парализу организује национални Фестивал драмског стваралаштва „И ми имамо таленат“.

Захваљујући фестивалу смо били у прилици да у Ваљеву угостимо преко 20 удружења и преко 300 људи, да омогућимо Ваљевцима да погледају 11 премијерних наших представа, од којих су неколицина на нивоу професионалног позоришта. Верујемо да смо допринели изградњи угледа нашег града као инклузивне средине која је посвећена култури.

Поред драмског стваралаштва програм услуге Клуба особа са инвалидитетом има:

1. Спортско рекреационо рехабилитациону секцију која обухвата физикалну терапију, ултразвучну масажу, третман биоптром лампом.
2. Креативну радионицу која обухвата израду накита, новогодишњих честитки и украса, слика и других сличних декоративних производа.
3. Рачунарско-информатичку секцију која обухвата обуку у програмима Word, Excel, foto shop и израду презентација.
4. Језичку секцију која организује шестомечне курсеве језика. У зависности од интересовања учи се Енглески, Италијански или неки други страни језик.
5. Фото секцију као вид радионице где корисници практично изучавају технике и вештине фотографисања.

једна од инклузивних активности у заједници у оквиру пројекта Развој одрживих услуга у заједници у Западној Србији

Иначе, активности нашег удружења су усмерене на:

- унапређивање свих видова инвалидске заштите особа за инвалидитетом посебно у домену здравствене, социјалне и правне заштите, образовања, запошљавања и културе,
- подршку у активацији и укључивању особа са инвалидитетом у све активности у заједници,
- развијање и унапређење услуга у социјалној заштити и другим областима,
- едукацију грађана о потребама и могућностима особа са инвалидитетом, а посебно особа за церебралном и дечијом парализом,
- подизање нивоа свести свих грађана о питањима особа са инвалидитетом и
- стварање приступачнијег окружења за све грађане.

Циљ нам је да утичемо на побољшање квалитета живота особа са инвалидитетом у нашем граду и изван њега.

Од ове године у оквиру нашег Друштва започето је и пружање услуге Лични пратилац детета.

Светлана Тешић

Друштво за церебралну и дечију парализу Бајина Башта на новој адреси

Друштво за церебралну и дечију парализу Бајина Башта поводом Међународног дана, трећег децембра, организовало је добровољни штанд са сувенирима. Акцији се придружила радионица ткања „Врело“ из Бајине Баште са неколицином својих сувенира.

Интересовање грађана Бајине Баште је било на изузетном нивоу. Сва средства која су прикупљена овом приликом биће уплаћена на рачун Друштва за цереблалну и дечију парализу Бајина Башта.

Чланови Друштва су још једном показали да само успехом и радом могу да оправдају осам година постојања у општини Бајина Башта, а грађани Бајине Баште су показали хуманост на делу.

Друштво за церебралну и дечију парализу Бајина Башта од првог децембра је на новој адреси у улици Светосавска број 22, у згради бившег Комитета у приземљу.

Катарина Лукић

Фото галерија из Прокупља

Друштво за церебралну и дечију парализу је показало да се великим трудом и радом могу постићи добри резултати. Иако смо наилазили на многе потешкоће успели смо да само за две године постојања обезбедимо просторије и стални радни однос секретара Друштва за церебралну и дечију парализу. Запослили смо 20 особа са инвалидитетом преко јавних радова које расписује општина Прокупље и Национална служба за запошљавање. Организовали смо низ културних, образовних и хуманитарних активности. Општина Прокупље је подржала пројекат „Могућности и унапређење положаја особа са инвалидитетом“ у износу од 500.000,00 динара, а Министарство за запошљавање, рад, борачка и социјална питања, финансирало је пројекат „Поглед на свет из моје перспективе“ у износу од 300.000,00 динара.

Милутин Стојановић

Интервју са Докторком стоматологије Даријом Вујовић

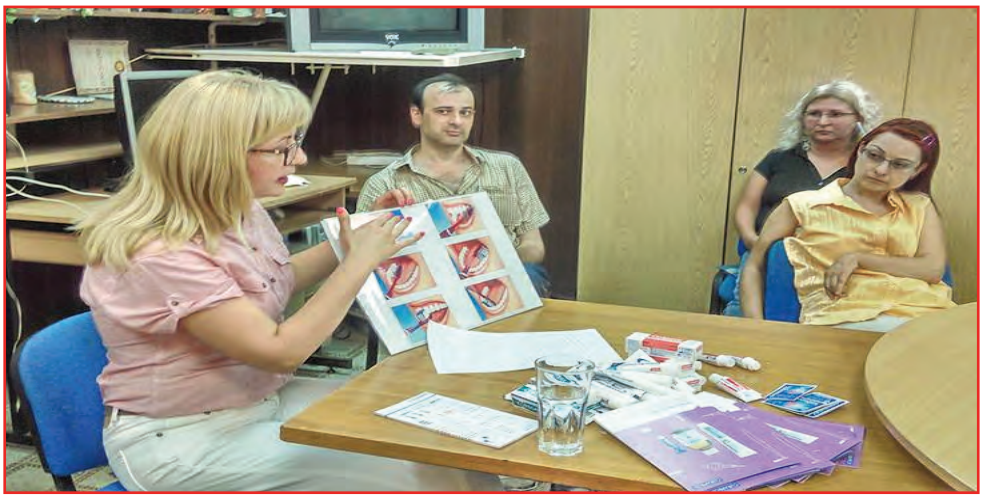

У Удружењу за церебралну и дечију парализу Сунце из Новог Сада дванаестог септембра гостовала је стоматолошкиња Дарија Вујовић. Тема трибине, том приликом била је орална хигијена уста. За самим догађајем владало је велико интересовање, а Дарији је постављено доста питања. Докторка Вујовић је на свако питање давала опширне и разумљиве одговоре.

- Када сте први пут срели особе са инвалидитетом ?

- Нисам имала у свом окружењу, али сам их примећивала на улици. Први пут сам се сусрела са већим бројем особа са инвалидитетом у Игалу.

- Какви су Вам први утисци о особама са инвалидитетом ?

- Утисци су били дивни. Осетила сам једну велику количину љубави, како да сам долазила више пута.

- Хоћете ли наставити да се интересујете и за особе са другим оштећењима ?

- Интересује ме да и са другим инвалидним особама ступим у контакт како би и њима помогла, а ту спадају и глува лица, само ми треба тумач да бих могла са њима да сарађујем. Млада сте особа и вероватно желите још да учите. Колико Вам је интересантна тема рада са особама са инвалидитетом ?

- Ја бих волела, само ми треба специјализација за такве ствари.

- Да ли сте некад у својој пракси имали пацијента - особу са инвалидитетом ?

-У пракси на факултету нисам имала шансе да се суочим са особом са инвалидитетом.

-Како замишљате сусрет са особом са инвалидитетом код вас у ординацији ?

- Била бих мало изненађена, пришла бих му као сваком другом човеку, али то би представљало изазов за мене.

- Да ли сте заинтереосовани за даљу сарадњу са удружењима особа са инвалидитетом ?

- Да, интересује ме, урадила бих још неку радионицу, а могли би и сами чланови удружења да дају неку идеју за шта су заинтересовани.

- Колико знам, први сте стоматолог који је имао директан сусрет са особом са инвалидитетом на некој трибини, шта би сте могли да поручите вашим колегама ?

- Стекла сам велико искуство, волела бих кад би моје колеге имале иницијативу за више хуманитарног рада.

- Можете ли да нам поручите нешто за крај.

– Желим Вам пуно смеха, да останете ведрог духа до наредног виђења.

Мирослав Дебељачки

Фото галерија из Зајечара

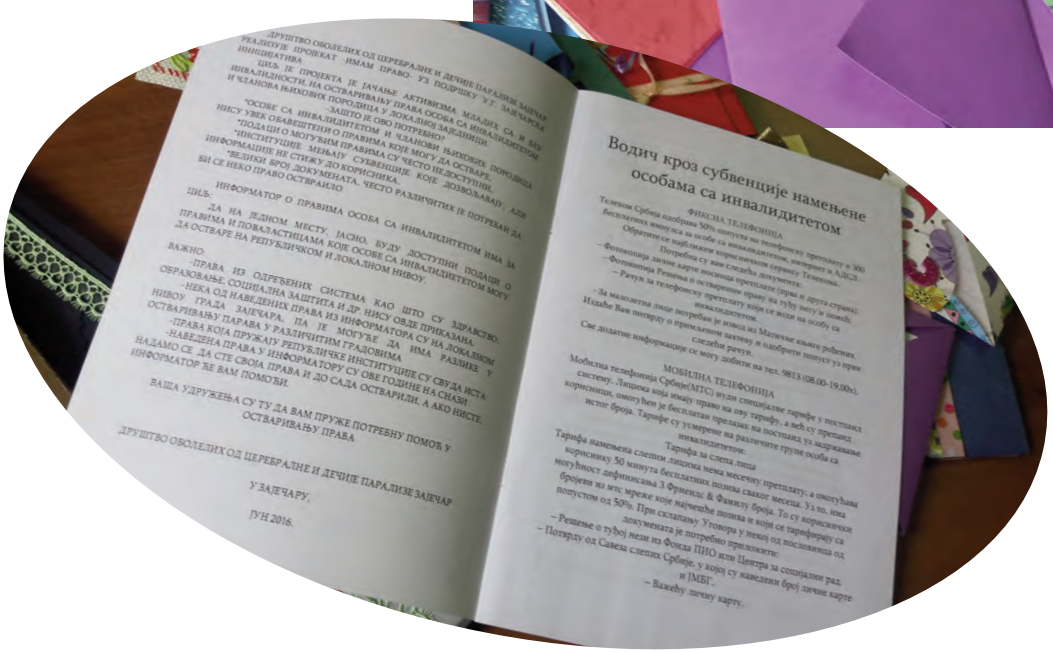

ДРУШТВО ОБОЛЕЛИХ ОД ЦЕРЕБРАЛНЕ И ДЕЧИЈЕ ПАРАЛИЗЕ ЗАЈЕЧАР РЕАЛИЗУЈЕ ПРОЈЕКАТ „ИМАМ ПРАВО" УЗ ПОДРШКУ У Г. ЗАЈЕЧАРА ИНИЦИЈАТИВА

ЦИЉ ЈЕ ПРОЈЕКТА ЈЕ ЈАЧАЊЕ АКТИВИЗМА МЛАДИХ СА И Без ИНВАЛИДНОСТИ НА ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

-ЗАШТО ЈЕ ОВО ПОТРЕБНО У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ.

И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ.

"ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И ЧЛАНОВИ ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА НИСУ УВЕК ОБАВЕШТЕНИ О ПРАВИМА КОЈЕ МОГУ ДА ОСТВАРЕ.

"ПОДАЦИ О МОГУЋИМ ПРАВИМА СУ ЧЕСТО НЕДОСТУПНИ.

"ИНСТИТУЦИЈЕ МЕЊАЈУ СУБВЕНЦИЈЕ КОЈЕ ДОЗВОЉАВАЈУ, АЛИ ИНФОРМАЦИЈЕ НЕ СТИЖУ ДО КОРИСНИКА.

"ВЕЛИКИ БРОЈ ДОКУМЕНАТА, ЧЕСТО РАЗЛИЧИТИХ ЈЕ ПОТРЕБАН ДА БИ СЕ НЕКО ПРАВО ОСТВАРИЛО

ИНФОРМАТОР О ПРАВИМА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ ИМА ЗА ЦИЉ:

ДА НА ЈЕДНОМ МЕСТУ, ЈАСНО, БУДУ ДОСТУПНИ ПОДАЦИ О ПРАВИМА И ПОВЛАСТИЦАМА КОЈЕ ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ МОГУ ДА ОСТВАРЕ НА РЕПУБЛИЧКОМ И ЛОКАЛНОМ НИВОУ.

ВАЖНО:

-ПРАВА ИЗ ОДРЂЕЊЕНИХ СИСТЕМА КАО ШТО СУ ЗДРАВСТВО, ОБРАЗОВАЊЕ, СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И ДР. НИСУ ОВДЕ ПРИКАЗАНА.

-НЕКА ОД НАВЕДЕНИХ ПРАВА ИЗ ИНФОРМАТОРА СУ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ ГРАДА ЗАЈЕЧАРА, ПА ЈЕ МОГУЋЕ ДА ИМА РАЗЛИКЕ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА У РАЗЛИЧИТИМ ГРАДОВИМА

-ПРАВА КОЈА ПРУЖАЈУ РЕПУБЛИЧКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ СУ СВУДА ИСТА

-НАВЕДЕНА ПРАВА У ИНФОРМАТОРУ СУ ОВЕ ГОДИНЕ НА СНАЗИ

НАДАМО СЕ ДА СТЕ СВОЈА ПРАВА И ДО САДА ОСТВАРИЛИ, А АКО НИСТЕ, ИНФОРМАТОР ЋЕ ВАМ ПОМОЋИ.

ВАША УДРУЖЕЊА СУ ТУ ДА ВАМ ПРУЖЕ ПОТРЕБНУ ПОМОЋ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА

ДРУШТВО ОБОЛЕЛИХ ОД ЦЕРЕБРАЛНЕ И ДЕЧИЈЕ ПАРАЛИЗЕ ЗАЈЕЧАР

У ЗАЈЕЧАРУ,

ЈУН 2016.

Водич кроз субвенције намењене особама са инвалидитетом

ФИКСНА ТЕЛЕФОНИЈА

Телеком Србија одобрава 50% попуста на телефонску претплату и 300 бесплатних минута за особе са инвалидитетом, интернет и АДСЛ.

Обратите се надлежном корисничком центру Телекома.

Потребна су вам следећа документа:

– Фотокопија личне карте носиоца претплате (прва и друга страна);

– Рачун за телефонску претплату из туђу негу и помоћ;

– Решење о остварене претплате (прва и друга страна);

инвалидитету.

Изабе Вам потребу о пресмисленом закону и одобрити попуст уз први следећи рачун.

Све додатне информације се могу добити на тел. 9813 (08.00-19.00сс).

МОБИЛНА ТЕЛЕФОНИЈА

Мобилна телефонија Србије(МТС) нуди специјалне тарифе у постојећ систему. Лицима која имају право на ову тарифу, а већ су у претплат корисници, омогућен је бесплатан преелазак на постојећ уз задржавање истог броја. Тарифе су усмерене на различите групе особа са инвалидитетом:

Тарифа за слепа лица

Тарифа намењена слепим лицима нема месечну претплату, а омогућава кориснику 50 минута бесплатних позива сваког месеца. Уз то, има могућност дефинисања 3 Фриендс & Фамилу броја. То су корисничк бројеви из мтс мреже које мајчешће позива и који се тарифирају са попустом од 50%. При склапању Уговора у некој од пословница од документата је потребно приложити:

– Решење о туђој нези из Фонда ПИО или Центра за социјални рад и ЈМБГ.

– Потврду од Савеза слепих Србије, у којој су наведени број личне карте

– Важећу личну карту.

Интервју са представницом Градске Општине Нови Београд, Милком Миловановић Минић, у вези са питањима која се тичу особа са инвалидитетом

Друштво за церебралну и дечију парализу Нови Београд постоји од 1981. године и у питању је социјално - хуманитарна организација у којој се окупљају особе различитих генерација како би дали свој допринос решавању практичних проблема и унапређењу положаја особа са инвалидитетом, пре свега, на овој општини, али и шире. Интервју се реализује како би се читаоцима часописа „ПреОКРЕТ“ који издаје Савез за церебралну и дечију парализу Србије приближило деловање ГО Нови Београд управо у вези са свим наведеним питањима.

Поштована Милка пре свега да Вам се захвалим што сте одвојили своје време и пристали да одговорите на пар питања за наш часопис “Преокрет”

1.**Пре свега реците нам пар реченица о себи, Вашем досадашњем раду ?**

Ја сам дипломирани дефектолог, логопед и веома волим своју струку. Радила сам у Установи за децу и младе-„Сремчица“ као логопед осам година а онда се указала прилика да будем директорка ове веома важне установе. То је за мене била огромна част, велика одоговорност и важан задатак да за кориснике са позиције директорке, на темељима струке учиним амбијент за живот подстицајним како би оснажени наставили свој живот у отвореној средини, у породици, видљиви у систему здравства, образовања и социјалне заштите.

2.**Којег тренутка ћете се најрадије присећати из Установе Сремчица ?**

Увек ћу се сећати дечака Дритона који се на мом првом дежурству попео на највише дрво у дворишту установе. Висио је тако са главом на доле...била сам престрашена...рекли су ми то је за њега нормално и да не бринем...тзв.кататони положај...пуно сам касније радила са њим. Научио је да говори. Кренуо је у школу, играо балет, бавио се спортом, научио је да ради честитке и да везе. Он је сада у хранитељској породици...срећан је као и многа друга деца која су оснажена љубављу, трудом и радом васпитача пронашла свој пут и изашла из дома у лепше, мање рестриктивно окружење.

3.**Какво је за Вас било искуство радити, и дружити се са децом из центра, (можда пар речи о неким акцијама или сл.)**

За мене је то незаборавно и веома драгоцено искуство. Моја деца из Сремчице и моје колеге су биле тим који је реализовао све што је пожелео! Организовали смо у нашој установи спортски дан за кориснике сличних установа из целе Србије, новогодишња и ускршња дружења са бајкерима, изложбе и модне ревије радова наших корисника, сусрете са јавним личностима из различитих сфера друштвеног живота, путовали смо и дружили се...сваки дан је био посебан, леп и пун наде!

4.**Да ли сте остали у контакту са неким корисницима из Сремчице ?**

Да, наравно са многима.

ИЗЈАВА ПРЕДСЕДНИКА ГО НОВИ БЕОГРАД, АЛЕКСАНДРА ШАПИЋА

Жеља нам је да на општини Нови Београд у сарадњи са невладиним сектором и државним институцијама покушамо да створимо боље услове за живот особа са инвалидитетом. Оснивање Центра за бригу о старима, деци и особама са инвалидитетом-„Нови Београд“ је први корак за стварање нужних предуслова за кординисану подршку општине особама са инвалидитетом и њиховим породицама на путу остваривања њихових права. Кроз активности центра до сада је обухваћено око 1500 активних учесника међу којима су особе са инвалидитетом, чланови њихових породица, млади ученици новобеоградских основних и средњих школа, стручни радници из система здравства, социјалне заштите и образовања као и велики број заинтересованих грађана. Циљ нам је да створимо амбијент прихватања наше различитости јер сматрамо да је то важан предуслов за све друге активности које планирамо у заједници.

5.**Након Установе Сремчица зашто баш Нови Београд ? Како је дошло до сарадње и шта Вас је мотивисало да уђете у тим Новог Београда? Да ли сте упознати са радом фондације Нови Београд ?**

Праве идеје корисне за грађане, енергија првог човека општине Нови Београд којом мотивише своје сараднике су свакако били разлози али пре свега поверење и част која ми је указана да се овом тиму придружим од стране господина Александра Шапића.

Хумани рад Александра Шапића и опредељење да помаже другима осетили су и корисници Установе за децу и младе-„Сремчица“, тако је успостављена иницијална сарадња...

Хуманитарна фондација БУДИ ХУМАН-Александар Шапић је пример како се створеним ауторитетом у јавности, великим трудом и залагањем може помоћи другима у невољи!

6.**Из личних извора знамо да се дуго ради на отварању “Центра за особе са инвалидитетом Новог Београда” - шта нам можете рећи о томе ?**

Општински Центар за бригу о старима, деци и особама са инвалидитетом “Нови Београд” је основан са идејом да континуирано пружа помоћ и подршку рањивим групама грађана међу којима су и особе са инвалидитетом омогући удружењима особа са инвалидитетом да унапреде свој рад. Кроз досадашње активности центра помогли смо да особе са инвалидитетом буду видљивије у својој заједници посебно кроз медије. Видљивост је један од начина да спречимо и смањимо дискриминацију, изолацију и искљученост, подстичемо толеранцију и солидарност и укажемо на могућности и неопходност квалитетније комуникације свих актера у заједници како би се осигурао квалитетнији и ефикаснији приступ правима на образовање, здравствену и социјалну заштиту и боља информисаност особа са инвалидитетом.

На крају желим да Вам честитам на досадашњем раду на нашој општини, ако ми дозволите да изнесем лични утисак да се већ види помак и осећа позитивна енергија око Вас.

У том духу желим да Вас позовем на нашу новогодишњу представу која ће се већ шесту годину за редом одржати у сали општине Нови Београд где ћете упознати наше чланове у једној празничној веселој атмосфери.

Синиша Букомир

УСТАТИ ИЛИ ОДУСТАТИ!

Он је Митар Паликућа рођен је 1974. године у Шапцу, а стоним тенисом почео је да се бави 2005. Након учешћа на неколико турнира у Србији, почиње активније да се бави овим спортом и три пута осваја титулу првака државе. Живи кроз спорт, уз њега је научио да губи и да добија, бавио се фудбалом, а сада је наш параолимпијац који доноси медаље!

Како би описао себе у неколико реченица?

- Себе... Могу да кажем, да сам од моје повреде која се десила пре 15 година, чак и поред свих потешкоћа остао психички стабилан, нисам дозволио да ме повреда поремети. Успео сам да наставим даље да живим нормално у друштву, за мене нема препрека, и даље се борим и чисто кроз спорт дајем један добар пример осталим људима и особама са инвалидитетом. И да не постоје препреке, треба борити за себе и за друге, што више се треба борити....

- Морамо пронаћи неку занимацију, додаје Митар.

Слободно можемо рећи да си победио сам себе, када говоримо о прихватању животних изазова и великим променама, после прекретнице у твом животу. Реци како си то успео?

- Искрено... Било је тешко, свако од нас је различит, неко лакше прихвати, неко теже, такве ситуације, тако да... успео сам уз помоћ породице и пријатеља који су били уз мене у најтежим тренуцима, једноставно у мом случају да живим кроз спорт. То ми је доста помогло, да психички не клонем и да наставим даље са нормалним животом, који је такав,какав је. Борба траје и дан данас, задовољан сам, нарочито што сам на том психичком плану успео да останем стабилан.

Кажи нам да ли је твој живот и пре те прекретнице исто био обележен спортом?

- Јесте, у мом случају јесте... Пре повреде исто сам био у спорту, бавио сам се фудбалом. То ми је, понављам, доста помогло да те тешке ситуације лакше пребродим. Било је у једном тренутку питање, устати или одустати ?!

Можда је тај неки спортски дух био доминатан, који је био у теби и пре тога...?

-Јесте, и дан данас је у мом случају тако, али не значи да неко ко се не бави спортом нема снаге и воље... Треба увек наћи себе у нечему што те испуњава... Ја сам се нашао у спорту, али има и других занимација, радионица. Човек мора увек да нађе себе у нечему, како би то своје време испунио што квалитетније. Није лако, нормално, поготову за особе са инвалидитетом. Тешко је још увек пронаћи себе у овом времену, али надам се да ће у будућности бити лакше.

Колико пута недељно трениираш, колико ти трају тренинзи,чега си се одрекао за рад свог успеха?

Rio2016
СРБИЈА

- Искрено највише трпи породица, доста се тренира, два пута дневно тренирамо, у току недеље пет пута...Тако да доста нисмо код куће, поготову за оне који имају децу, није да није проблем... Али опет је све ствар договора и толеранције породице. И они, као и ја морају бити спремни на ту врсту одрицања... Кад смо у врхунском спорту, 8-9 месеци тренирамо два пута дневно. Врло мало времена за одмор, али битно је да човеку и кад је тешко, ако то воли, биће му лакше да преброди неке ствари.

Који тренутак ћеш највише памтити из Рија?

- Наравно тај последњи поен у борби за бронзу и сама та моја реакција коју сам видео после неколико дана на телевизору... Сам тај осећај, тај моменат, кад сам освојио ту брозану медаљу, много емоција, много набоја, енергије... То ће ми остати за цео живот.

Какав си имао третман генерално - организација припреме за пут, услови... И да ли си доживео неко негативно искуство?

- Генерално, то је моја прва олимпијада, лично сам задовољан условима, увек може боље, нигде није идеално... Али углавно су услови добри, смештај, храна, превоз... Доста су добро одрађени и прилагођени особама са инвалидитетом. Можда је било мањих проблема. Купатила, тоалети, оно што је стандардни проблем кад су особе са инвалидитетом у питању, али све је ипак задовољавајуће. Задовољан сам организацијом, излазили су нам у сусрет максимално, без већих проблема.

Лични утисак – однос Србије према параолимпијцима ?

- И до сада је о томе било речи, не само ове године, али заиста мислим да се види помак. Имали смо добар третман од стране државе, од Министарства омладине и спорта, од Параолимпијског комитета, града Новог Сада... Све је пропраћено, добри услови за припреме. Заиста можемо да им се свима захвалимо. Може бити боље, али у односу на претходне године, заиста је било на завидном нивоу. Морам да кажем, да су и медији испунили свој задатак врхунски, сва дешавања су пропраћена.

Уколико ти се деси неуспех, како пронађеш пут до успеха?

- Спорт је мој свет и мој живот, на то гледам као на једну врсту игре. Научио сам да губим и да добијам, то мора сваки спортиста да научи, и кад се губи да се не клоне духом, наравно. Победе увек дођу, човек мора пре свега да победи сам себе, после тога све је лакше. У преходном периоду било је и болних пораза, али победе више памтим! А за мене су порази саставни део живота, не само у спорту, него уопште. Мој циљ од самог почетка није била параолимпијада... Кад сам се учланио у удружење у Шапцу први пут, нисам био тип човека који ће седети за рачунаром, гледати филмове.... Хтео сам да изађем из куће, из стана, да се дружим са људима и да имам неку обавезу. А пошто сам већ био у спорту, знао сам да се особе са инвалидитетом баве разним спортовима: стрељаштвом, атлетиком, стоним тенисом, шахом. Хтео сам да се активирам, прво рекреативно.. Тако је и кренуло... Да не кажем пуком случајношћу, али тако некако, од обичне рекреације, не размишајући о врхунским тренинзима, путовањима, медаљама. Лепо је сањати, али треба бити и реалан и знати своје могућности. Ићи корак по корак, јер никад не знате шта носи нови дан. Када сад све погледам са ове дистанце и вратим се уназад, кад видим свој почетак, никада нисам веровао да ћу овде стићи, до параолим-

пијаде у Рију или било где удругом месту.

Кад се шеташ градом да ли те људи препознају ?

- Да људи ме препознају, публицитет који су медији направили је очигледан. Искрено инмпонује ми то, лепо је кад нам приђу деца, одрасли, честитају нам... Лепо је што нас више не гледају само због тога што смо у колицима. Заиста нас гледају као успешне и нармалне људе.

Да ли би нам испричао неку анегдоту ?

-До сада су ме гледали са неком дозом сажаљења, сада тога више нема. Људи сада сасвим нормарлно и искрено прилазе, не осећам више ту врсту сажаљења, што ми улива додатну снагу, мотив и охрабрење.

АНЕГДОТА

Када идемо да супермакета, када видим родитеље са децом,
видим да ме препознају, али се колебају да ли да ми приђу,
али не из страха, него просто видим да им се лица озаре.
Дајемо аутограме, то такође ствара леп осећај.

Реци нам док ниси био у колицима да ли си имао контакт са особама са инвалидитетом, како си гледао тај неки наш свет?

- Искрено нисам имао контакта са особама са инвалидитетом, раније су оне биле заиста мање видиље, данас је све заиста другачије и у медијима смо више. Раније нисам много обраћао пажњу, али када сам ушао у тај свет, доста ми се отворило видика, видео сам оно што до тада нисам имао прилике да видим. Упознао сам много људи са различитим врстама инвалидитета... Живот иде даље и то ме је још више ојачало, видео сам много и научио много!

Порука за крај деци, младима и свима осталима !?

- Као што сам рекао, човек не треба да клоне духом! Време је тешко за све људе, не само за особе са инвалидитетом, свако себе мора да нађе у данашњем животу. Не радимо сви оно што највише волимо, али свако себи мора да пронађе неку занимацију да будемо корисни себи. Да се не затварамо међу четири зида, једноставно кроз спорт, друге радионице, послове... Ја мислим да свака особа вреди и да мора да нађе нешто чиме би се бавила и шта јој одговара. У мом случају то је стони тенис, све зависи од нас самих, степена инвалидности, жеље и воље. Морамо да научимо, да се боримо да би живели нормалније, а на психичком плану да себе не третирамо као немоћне. Кроз спорт сам ојачао и када дођу лоши тренуци и не иде све по плану, не дам се поколебати.

Свима је тешко, и онима са стеченим и са урођеним инвалидитетом, али уз подршку породице и пријатеља, све ствари се лакше преброде.

Радовић Јелена

ОСТВАРЕНИ САН

Живот је најлепши сан који човек може да сања на јави отворених очију.
Снага која нас води кроз разна искушења и преко бројних препрека, корацима од седам миља. Сваки нови дан је испуњен новим жељама и изазовима.
Снага коју нам даје жеље је велика, као и дон кихотовска борба да се победе ветрењаче које покрећу разни ветрови који представљају сизифовски посао за особу са инвалидитетом која жели да оствари своје снове.
Наше друштво се у начелу и декларативно залаже за равноправност за све слојеве друштва и на свим пољима живота, наши људи су хумани и предусетљиви, али увек постоји једно мало „али" које снове квари.
Инклузија, та страна, неразумљива и нова реч која је као зрачак Сунца које покушава да одшкрине врата равнопрвности за све па и за особе са инвалидитетом док животаре и вегетирају на маргинама друштва, распламсала је жељу у срцу песника да приграбивши шансу, искористи новонасталу ситуацију и крене у остваривање снова о упису на Филолошки факултет на (Катедри за општу књижевност).
Како што пише у Новом Завету и Књизи Постања „ Прво беше реч" тако и у мом сну о даљем образовању прво беше реч, вапај и крик који је пробудио доброту и разумевање у срцима породице и пријатеља који су стали уз мене и били ми велика подршка и помоћ у остваривању жеље да упишем факултет.
Као и сваки успех и свака медаља има своје две стране, лице и наличје, добру и лошу страну које су одмах у самом зачетку избиле на површину са идејом да ме врате у стварност. Сурова реалност живота није успела да помути и победи моје снове.
Попут античког јунака Херкула који је сваки нови задатак извршавао са још већом жестином и снагом, тако сам и ја са огромном снагом и упорношћу кренуо у борбу са архитетонским баријерама, (не)доступним превозом и лошим менталитетом људи који се по први пут сусрећу са људима који имају инвалидитет.
Филолошки факултет, моја оаза образовања и науке, представљала је велики изазов у мом кретању са колицима кроз ходнике факултета. Постоје рампе на улазу са Студенског трга и на улазу из Кнез Михаилове, али са великим нагибом. Сама особа са инвалидитетом у обичним колицима не може их савладати без нечије помоћи. Постоји и лифт у који може једва да се уђе, а у којем ће те се осећати скучено као сардина у конзерви. Посебна прича је превоз, одлазак и повратак са факултета, представљају праву одисеју у свемиру. Студентски комби вози само прву смену и намењен је студентима који живе у дому. Градски превоз за инвалиде добити, исто је као и добити седмицу на лотоу, тако да смо препуштени сами себи и породици.
Лепшу страну студентског живиота чине занимљива предавања изузетних професора који уче студенте како да плове великим океаном светске књижевност и упознају се са тајнама великих писаца уткана у њихова дела.
Путујући кроз време и простор попут Аријела Проспровог (Шекспировог) доброг духа из трагикомедије „Бура" , путовао сам у Месопотамију где влада митски јунак Гилгамеш. У Италији сам срео заљубљеног песника који пише дивне стихове својој Лаури. Водећи дијалог са Гетеом осетио сам дух епохе романтизма који је очарао целу Европу и био извориште бројним песницима романтизма у деветнаестом и двадесетом веку.
Испунивши тако своју жељу о образовању и духовном уздизању остварио сам свој сан.

Милан Милутиновић

ЖЕНА ЈАЧА ОД ЧЕЛИКА

Често мислим,
како теби ништа
тешко није.

Ти си жена...
Јача од челика,
жена која је
за све спремна.

Жена која би
за мене
све, баш све
учинила
и на Марс
ишла са мном
ако треба,
ако треба.

Увек си ту несебично
била,
тешила,
из мог срца,
узимала
тешке боли
који су ми други
стварали,
свесно и несвесно.

Ти си жена...
која може
једина
да ме охрабри
и нађе светли
пут из сваке таме.

У сваком
мом чуду,
ти ме, жено,
пратиш будно.

Ти си жена...
Јача од челика.

Жена,
за све спремна.

Ти си....
Жена,
жена
јача од челика.

Јасна Крсмановић

ОЧИ

Ма колико да зароним
Ја дубоко сад у очи твоје
Никад нећу сагледати,
Нити могу ја спознати
Осећања ту што стоје.
Никад неће испливати
Да их виде очи моје.
Осећања ко се боји
Те баш стално њих и крије
Ко да стварно не постоји,
Тај жив никад био није.
Зато очи нек ти некад
И љубављу засијају.
Само очи, такве очи
Дуго трају, вечно трају.
Кад зароним ја у њима,
У њихову баш дубину
Да љубави ту и има,
Да осетим сву силину
И живљења, постојања,
Узимања и давања.
Очи зато ти отвори
И за мене само сада
Ти погледом проговори
Нек у њима љубав гори

Јасмина Милутиновић

СУСРЕТ

Тама се укоренила,
У очним дупљама.
Грана се на страну срца и плућа.
У дамаре, стопала,
Врхове ножних прстију.
Гура и вуче кораке ка Акропољу,
У сенку Афродитиних очију,
Стапајући се са светлошћу Сунца.

Милан Милутиновић

ТРАГОВЕ ТИ ОСЕЋАМ

Трагове ти осећам, потрагу ти газим...
Сенку ти видим и по њој знам
јеси ли од мене далеко или близу...
Поглед ти пратим, негде у даљину сеже...
Осећам, осећам,
Ништа те за мене не веже...
А, ја бих да се згнездим у твом наручју,
Да угрејем усамљену душу,
Од самоће опустелу.

Мирјана Ђорђевић

“ПреОКРЕТ” часопис Савеза за церебралну и дечију парализу Србије
Издавач: Савез за церебралну и дечију парализу Србије
Уредник: Светлана Јанковић Бељански
Уређивачки одбор: Јелена Радовић и Синиша Букомир
Екипа сарадника: Љубинка Боризоски, Данијела Иванчевић, Селма Чатовић и Ивана Анђелковић
Адреса и контакт редакције: 11000 Београд, Панчићева 12,
телефон/факс 011/2180-859 и 011/3281-594,
e-mail: savezsrbije@cerebralnaparaliza.rs
www.cerebralnaparaliza.rs
Тираж 800 комада
Штампа “Ваљево принт” Ваљево
ЦИП - Каталогизација у публикацији: Народна библиотека Србије, Београд
ISSN 1820-1156, COBISS.SR-ID 192420876

Штампање овог часописа омогућило је Министарство културе и информисања Републике Србије.
Пројекат је суфинансиран из буџета Републике Србије - Министарства културе и информисања. “Ставови изнети у подржаном часопису не изражавају ставове органа који је доделио средства.”